

Μια συζήτηση με τον Σπύρο Παππά, γενικό διευθυντή της 10ης Διεύθυνσης (έχει την ευθύνη για την Πληροφόρηση, Επικοινωνία, Πολιτισμό και τα Οπτικοακουστικά) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει ίσως, και λόγω της επίσημης θέσης του ομιλούντος, και το χαρακτήρα ενός απολογισμού της ευρωπαϊκής σύγκλισης στα ζητήματα του πολιτισμού. Και αυτό γιατί η πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεν είναι μια υπόθεση μόνο οικονομική και νομοματική. Αλλά είναι και μια ιστορική «πορεία προς την κοινωνική και πολιτιστική συνοχή», τόνισε με σημασία ο Έλληνας κοινοτικός αξιωματούχος. Την ίδια στιγμή, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει πως ο οπτικοακουστικός χώρος παράγει και διακινεί πολιτιστικά προϊόντα. Μιλάμε, δηλαδή, για μια ολόκληρη βιομηχανία, της οποίας ο τζίρος φθάνει για την Ε.Ε. τα 20 δισ. δολάρια ετησίως, με μέσο ρυθμό ανάπτυξης 8%, ενώ απασχολεί δύο εκατομμύρια άτομα. Ο χώρος αυτός, υπογραμμίζει ο κ. Σπύρος Παππάς, παρουσιάζεται έναντι των ΗΠΑ να έχει έλλειμμα της τάξεως των 2 δισ. δολαρίων για την τηλεόραση, ενώ για το σύνολο του οπτικοακουστικού χώρου το έλλειμμα φθάνει τα 6 δισ. δολάρια. Αυτή η πορεία δύσκολα θα ανατραπεί, καθώς υπάρχει δυσκολία χάραξης πολιτικής που θα ανατρέψει τη σημερινή κατάσταση, όπως διαπιστώνει στη συζήτηση και ο κ. Παππάς (ο ίδιος, σε άλλη ευκαιρία, εκτιμούσε πως το 1995 μόνο η Ελλάδα πλήρωσε 60 εκατομμύρια δολάρια για αγορά αμερικανικών τηλεοπτικών προϊόντων). Από τα παραπάνω, είναι προφανές πως η Ευρώπη έχει να κάνει ακόμα πολύ δρόμο, τόσο προς την πολιτιστική ολοκλήρωση όσο και προς την αναδιοργάνωση των δομών της πολιτιστικής της βιομηχανίας, μέσα στα επόμενα δύσκολα χρόνια.

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΠΑΣ, γενικός διευθυντής της 10ης Διεύθυνσης της Ε.Ε. (υπεύθυνος για την Πληροφόρηση, Επικοινωνία, Πολιτισμό και τα Οπτικοακουστικά Μέσα)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ: ΜΙΑ ΔΥΣΚΟΛΗ ΠΟΡΕΙΑ ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

ΤΟΝ ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΜΠΑΣΑΝΤΗ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΕΡΖΗ

Έπειτα από δέκα χρόνια πολιτικής στο χώρο των οπτικοακουστικών, πώς θα κρίνατε την προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στο χώρο αυτό;

Η προσπάθεια της Επιτροπής να διαμορφώσει μια σαφή πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα, την τελευταία δεκαετία, συνέπεσε με τις ραγδαίες αλλαγές και την ταχύτερη τεχνολογική εξέλιξη που σημειώθηκε σ' αυτόν τον τομέα την ίδια περίοδο. Νέες υπηρεσίες, νέα προϊόντα και νέες επι-

χειρηματικές δραστηριότητες έκαναν την εμφάνισή τους, καθώς άρχισε να διαμορφώνεται η κοινωνία της πληροφορίας σε παγκόσμια κλίμακα και συχνά μας αιφνιδιαζαν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υπάρξουν καθυστερήσεις στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας. Ταυτόχρονα όμως αναδείχθηκε με πειστικό τρόπο η ανάγκη να συμβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην παραγωγή τηλεοπτικών και κινηματο-

γραφικών προγραμμάτων, που να είναι ανταγωνιστικά στην παγκόσμια αγορά. Ξεκίνησε λοιπόν ένας διάλογος γι' αυτά τα θέματα, που ήδη αποδίδει καρπούς. Από αυτή την άποψη η πολιτική της Ε.Ε. όσο διατακτική ήταν στην αρχή τόσο πιο τολμηρή τείνει πλέον να γίνει. Έτσι, στο βαθμό που οι στρατηγικές επιλογές που είχαν περιληφθεί στο Πράσινο Βιβλίο του 1994 υλοποιούνται, μπορούμε να λέμε ότι η πολιτική αυτή βαινει επιτυχώς. Και τα τελευταία χρόνια έχουν ληφθεί μέτρα και έχουν τεθεί σε εφαρμογή προγράμματα υποστήριξης του οπτικοακουστικού τομέα στην Ευρώπη σε τέτοια κλίμακα, που δικαιολογούν αισιοδοξία.

Υπάρχει η τάση στα τηλεοπτικά κανάλια να μεταδίδουν από τη μια εθνικά προγράμματα και από την άλλη προγράμματα του Χόλιγουντ. Τι κάνει η Ε.Ε. για να αλλάξει αυτή την κατάσταση;

Ένας από τους στόχους του ρυθμιστικού πλαισίου που ανέπτυξε η Επιτροπή για τις ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες είναι η προώθηση της παραγωγής και διανομής των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και έργων. Ξέρεις, βεβαίως, ότι η διανομή είναι σημαντικότερη από την παραγωγή πολλές φορές. Η γνωστή οδηγία «Τηλεόραση χωρίς σύνορα» καθιερώνει μέτρα για την παραγωγή, την προώθηση και τη διανομή τηλεοπτικών προγραμμάτων στην Ευρώπη.

Με την πρόσφατη αναθεώρηση της οδηγίας έγινε προσπάθεια να αλλάξουν αυτές οι διατάξεις, αλλά δεν καρποφόρησε.

Παρ' όλο που η Επιτροπή πρότεινε να γίνουν πιο λειτουργικές, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο αποφάσισαν να παραμείνουμε στη μορφή του 1989. Σήμερα, διαφαίνεται καθαρά μια τάση συμμόρφωσης των τηλεοπτικών καναλιών ως προς το μέγιστο ποσοστό μετάδοσης ευρωπαϊκών παραγωγών που ορίζει η συγκεκριμένη οδηγία. Αυτό φυσικά είναι το ζητούμενο. Να μεταδίδεται όσο το δυνατόν περισσότερο ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Βέβαια, με τον όρο «ευρωπαϊκές παραγωγές» εννοούμε και τις «εθνικές», καθώς δεν υφίσταται άλλη διάκριση στην εσωτερική αγορά.

Όσον αφορά την οικονομική υποστήριξη με προγράμματα όπως το Media, έχει διαπιστωθεί ότι αυτές οι δράσεις απευθύνονται κυρίως στους ισχυρότερους παίκτες της Ευρώπης.

Για να βοηθήσει η Επιτροπή τις ευρωπαϊκές παραγωγές, τόσο στην τηλεόραση όσο και στον κινηματογράφο, προώθησε το πρόγραμμα Media II.

Είναι γεγονός ότι μέχρι σήμερα ευνοήθηκαν κυρίως οι μεγάλες χώρες, οι οποίες όμως, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε, ήταν αυτές που είχαν ήδη παράδοση στο χώρο αυτό, με πολλές παραγωγές και καλή υποδομή (συστήματα διανομής, εξοπλισμός, μεγάλα σιούντιο κ.λπ.). Εάν δηλαδή η Γαλλία σε κάθε πρόσκληση ενδιαφέροντος απαντά με 20 προτάσεις και η Ελλάδα ή η Πορτογαλία με δύο, είναι ευνόμοτο ότι η Γαλλία θα ευνοηθεί περισσότερο. Παρ' όλα αυτά, η 10η Γενική Διεύθυνση κάνει «θε-

τική διάκριση» σε ό,τι αφορά τις μικρές χώρες και ακόμη περισσότερο τις χώρες που έχουν γλώσσες με περιορισμένη χρήση στην Ευρώπη. Έχουμε ακούσει με προσοχή τα αιτήματα της ομάδας των μικρών χωρών στο πρόγραμμα Media και προσπαθούμε να τα ικανοποιήσουμε με τον καλύτερο τρόπο, στα πλαίσια πάντα του δυνατού.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων στις Βρυξέλλες απέχει πολύ από το τοπικό επίπεδο. Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, με βάση την απόσταση μεταξύ Επιτροπής, εθνικών κυβερνήσεων και τοπικών κοινωνιών;

Η προσωπική μου άποψη είναι ότι δεν μπορεί να υπάρξει ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μόνο με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Δεν πρέπει να μας διαφύγει η κοινωνική και πολιτιστική συνοχή. Να μην αγνοούμε την ιστορία, ούτε να ξεχνάμε τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Με ανερχόμενη διαρκώς ανεργία, με μεγάλο αριθμό κοινωνικά αποκλεισμένων, με σεβαστό ποσοστό αναλφαβητισμού, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να έχει λαμπρό μέλλον αν δεν αντιμετωπίσει εγκαίρως προβλήματα που αφορούν το συνολικό τρόπο ζωής των ανθρώπων, στο οποίο βέβαια τα πολιτισμικά στοιχεία έχουν τη θέση τους. Θα σας θυμίσω απλώς αυτό που είπε πριν αρκετά χρόνια ο Monet: «Εάν επρόκειτο να ξαναρχίσουμε τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα ξεκινούσα από τον πολιτισμό». Αυτό είναι και η σημερινή δική μου πρόταση.

Από τη στρατηγική θέση όπου βρίσκεστε, έχετε την αίσθηση ότι οι κυβερνήσεις ή μερικές κυβερνήσεις ή μερικά lobbies προσπαθούν και καταφέρνουν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας, μιας πολιτικής;

Διανύουμε μια περίοδο στην οποία όλες οι αποφάσεις είναι προϊόν ευρύτατων διαπραγματεύσεων, που έχουν προηγηθεί. Για όλα έχει προυπάρξει μια ευρύτατη ανταλλαγή, όχι μόνον απόψεων και επιχειρημάτων, αλλά και συμφερόντων, αν μου επιτρέπεται η έκφραση. Αυτό δεν είναι κακό. Και φυσικά, σ' ένα τέτοιο πλαίσιο όλοι προσπαθούν να βελτιώσουν τη θέση τους, να πάρουν όσο το δυνατόν περισσότερα. Πέρα από αυτό όμως, να μην ξεχνάμε ότι η Ε.Ε. έχει πλέον θεσμούς που αποτρέπουν καταστάσεις στις οποίες δεν τηρούνται κανόνες ισότητας, διαφάνειας και δικαιοσύνης.

Έχετε κάποια σχόλια σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για τη σύγκλιση των τηλεπικοινωνιών, των media και των τεχνολογιών πληροφορικής;

Ο αρχικός στόχος αυτού του κειμένου, που

υιοθετήθηκε στις 3-12-97, είναι να ανοιχθεί ένας ευρύς διάλογος για τη μελλοντική εξέλιξη αυτού του φαινομένου και για τον προσδιορισμό του πιο αρμόζοντος ρυθμιστικού πλαισίου για ένα ψηφιακό περιβάλλον.

Το Πράσινο Βιβλίο δεν παίρνει θέση, απλώς εντοπίζει/αναγνωρίζει διεξόδους και θέτει ερωτήματα για σχολιασμό.

Περιέχει όμως έναν προβληματισμό, από τον οποίο αναδεικνύεται μια στρατηγική, η οποία λίγο έως πολύ συλλαμβάνει τα προβλήματα και προδιαγράφει λύσεις.

Ποια είναι τα αποτελέσματα της πρώτης συνάντησης για το μέλλον της πολιτικής στα οπτικοακουστικά;

Ο αρμόδιος επίτροπος για τα θέματα αυτά, κ. Oreja, κάλεσε προσωπικότητες του χώρου σε μια συζήτηση στις αρχές Νοεμβρίου του 1997. Δεν έγινε μια συνάντηση και συζήτηση για να ληφθούν αποφάσεις, αλλά για να κινηθεί ένας προβληματισμός, και θα ακολουθήσουν και άλλες ανάλογες συναντήσεις. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα είμαστε σε θέση να καταλήξουμε σε κάποια συγκεκριμένα συμπεράσματα. Σ' ένα χώρο όπου η Ευρώπη έχει σήμερα ετήσιο έλλειμμα περίπου 6 δισ. δολαρίων, είναι μάλλον δύσκολο να πάρει κανείς θετικές αποφάσεις που να ανατρέπουν αυτή την αρνητική πορεία.

Το σχέδιο δράσης για την προώθηση ασφαλούς χρήσης του Internet.

Το σχέδιο δράσης είναι το αποτέλεσμα των εργασιών της «Ανακοίνωσης πάνω στο παράνομο και επιζήμιο περιεχόμενο του Internet» και αφορά όλες τις υπηρεσίες που κυκλοφορούν στο δίκτυο. Το σχέδιο δράσης δεν φιλοδοξεί να λύσει προβλήματα. Απλώς, θα συμβάλει στο να κρηματοδοτηθούν ευρωπαϊκά προγράμματα που θα αναπτύξουν «εργαλεία» διαδικαστικά και λογισμικά τα οποία θα προστατεύουν τους χρήστες των υπηρεσιών του Δικτύου. Δεν το κάνουμε μόνο εμείς. Απλώς θέλουμε να κινηθούμε εγκαίρως και αποτελεσματικά. Είναι κοινή πεποίθηση ότι για να αναπτυχθεί το ηλεκτρονικό εμπόριο, τόσο ο επαγγελματίας όσο και ο χρήστης και ο γονιός θα πρέπει να είναι σίγουροι για τις εργασίες του. Τώρα βρισκόμαστε σε μια περιεργή καμπή, όπου το Internet περνάει σε μια νέα φάση. Η Επιτροπή, λοιπόν, έχει έναν προϋπολογισμό 30 MECUS, που θα επιτρέψει να αναπτυχθούν δράσεις στους εξής τέσσερις τομείς:

- Ανάπτυξη της αυτόματης ρύθμισης.
- Φιλτράρισμα και σηματοδότηση των περιεχομένων.
- Ευαισθητοποίηση του κοινού για τα προβλήματα χρήσης του Δικτύου και των δυνατών λύσεων.
- Δράσεις κοινοτικής υποστήριξης.

Το ζητούμενο είναι να έχουμε στις οθόνες μας πιο πολλά, ευρωπαϊκά προγράμματα